

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 120 Lei,
fél évre 60 Lei, egyes szám 5 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkeszi hivatal, a hová a
lép szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklámok Konrad Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-ú. 14. küldendő

Kerületi közgyűlésünk nevezetesebb határozatai.

Döntő fontosságú volt a kerületi szervez-
kedés tárgyában történt határozat, mely a tör-
ténelmi jelentőségű ügyhöz, méltó komoly
hozzászólások után, egyértelműen hozott
meg. A felelősségérzet adott súlyt minden szónak,

De a türelem fogytán, az idegek fe-
szültek. Még egy utolsó, erőteljes kérdés, mely
jogaink tudatában és törvényeink birtokában
nem kérdés többé s aztán, bármi legyen a fe-
lelet, határozni fogunk. Május végéig van időnk
komolyan megfontolni, mi legyen e határozat,
mely jövőnket fogja irányítani.

Az utána következett fellélegzés után élénk
vitát váltott ki három meglepetésként hatott
javaslat, mely, bár jóval több megfontolást ki-
válna és érdemelne, mégis határozattá emel-
tetett.

Az első a bukaresti egyetemes egyházi
ügyvivői állás fenntartásához való anyagi hozzá-
járulás — az erdélyi egyházkerület átiratára.
Ezzel igen jelentős kötelezettség szakadt kerü-
letünk nyakába, anélkül, hogy tiszttában len-
nénk vele, hogy fog-e érte kellő ellenértéket
kapni, vagy egyáltalán mit fogunk vele nyerni.
Nem láttuk még csak körvonalazva sem
e tisztséggel járó teendőket és így nem tud-
hatjuk, hogy csak kerületünk ügyeit fogja csak
intézni, vagy közben jár-e az egyes egyházak
dolgaiban is. Azt sem hallottuk, hogy a meg-
állapított összeg miből nyer fedezést, csak azt
tudjuk, hogy kerületünk olyan megterhelést
vállalt magára, amelyet — ha püspöke volna —
még annak sem adna.

A másik a konventi bíróságot helyettesítő
bíróság megalkotása. E merész, de sokképpen
vitatható határozattal kétségtelenül jó célt ki-
vánt szolgálni közgyűlésünk, hogy a függőben
levő bírósági ügyekben a legvégső ítélet meg-
hozatalát elősegítse, illetve lehetővé tegye. De
ezt a lényegében rendkívül fontos határozatot
több körülményekkel kellett volna meghozni,
hogy mint jelenben legfelsőbb jogi testületünk,
szilárd jogi alapon álló intézmény lenne. És
ezt nemcsak meglehetne, hanem már rég meg
is kellett volna alkotni. Így azonban nélkülözi
a törvényben biztosított jogi alapot. A konventi
bíróságot ugyanis nem a kerületek, hanem a
konvent a maga kebeléből alkotja. (V. tc.
23 § b.) Miért ne lehetne törvényeinket teljes
pontossággal megtartani és miért kell a gyer-
meknek előbb megszületni, mint az anyának?
A törvények megtartásának szerintünk semmi
sem áll útjában, mert a konvent megalakítható.
Megvan a két kerület; nemcsak azért, mert
önkormányzati jogunk és törvényeink szerint
megalakítottuk, hanem, mert kerületünk léte-
zését maga a kormány is elismeri, kivéve ami-
kor püspökválasztást „Szükség törvényt ront”
hallottuk. De mikor a törvény megrontására
semmi szükség sem volt? A kerületek kiküld-
hették volna a konventi tagokat és a konvent
a maga bíróságát. Így pedig nem fogja-e va-
laki kétségbevonni annak a bíróságnak jogos-
ságát és ítéleteinek érvényességét?

A harmadik fontos határozat a nyugdij-
intézetre vonatkozik, mely szerint elvben hozzá-
járult az erdélyi kerülettel közösen megszer-
vezendő nyugdijintézet tervéhez. A várva-várt
határozatról azonban egyáltalán nem tudjuk,
hogy fog-e ebben az égetően sürgős ügyben
megnyugtató megoldást adni. Mert, bármennyire
kecsegtető s az egység és erő szempontjából
kívánatos is az Erdéllyel közös nyugdijintézet,
nagy kérdés, hogy vajon a már ott megalkotott
intézmény ki tudná-e a mi igényeinket és a
velünk megnövekedett magas létszámnak a
szükségletét elégíteni. Egy bizonyos: hogy ezzel

a kérdéssel a nyilvánosság előtt senki sem foglalkozott. Éppen azért megnyitjuk lapunk hasábjait a hozzászólók előtt és kérünk is mindenkit, mondja el véleményét, hogy tisztázzuk magát a tervet is az alakulás előtt, hogy a legnagyobb tájékozottsággal lehessen ebben az ügyben dönteni. Csak azt sajnáljuk, hogy míg e kevés tartalmat nyújtó határozattal az özvegyek és árvák sorsának könnyítése ismét elodázódott, addig a meglevő segélyük a régi csekély értékű összeg maradt, pedig ennek emelésére a nagyszalontai lelkészi kör határozatában a kerület alapot is nyert volna.

Két nagyjelentőségű, jövőt építő határozatot emelünk még ki, u. m. a belmissziói bizottság megszervezését és az egyházfenntartási alap létesítését. Igaz örömmel tesszük ezt, mert mindakettő egyházi életünk gazdagodását jelenti. Az elsőre már a közel jövőben nagy feladatok várnak, a másodikat pedig dr. Harcsár Géza vil. főjegyző vezetésével, áldozatkész hívek meg is teremtették. Az utóbbi legyen alapja a külső várfalak felemelésének, az előbbi pedig teremtsen életet bent a falak között!

Debreczeni István.

Nyugdíjintézet.

A királyhágómelléki egyházkerületnek minden vitán felülállóan egyik legsürgősebb és legégetőbb kérdése a nyugdíjintézet ügye. Minden késedelem, amely ennek megoldását hátráltatja egyre jobban növeli azt a súlyos depressziót

Ide s tova két esztendeje, hogy a nyugdíjintézet megalkotása felé egyhker. közgyűlésünk az első kezdeményező lépést megtette azzal, hogy a tervezet megkészítésére bizottságot küldött ki. A bizottság az üggyhez méltó komoly ügyekezettel fogott megbízatásának teljesítéséhez, utjában azonban megállította egy későbbi egyhkerületi határozat, amely utasítást adott arra nézve, hogy a bizottság az erdélyi egyházkerület által megalakítandó nyugdíjintézet alapszabályainak mérlegelése után tegye meg javaslatát.

Nem a kiküldött bizottságon, hanem más okokon mulott, hogy előbb nem, csak a múlt évi decemberi közgyűlésen terjesztette elő a maga véleményét. Mint ismerjük, ez a vélemény nem egységes volt, amennyiben a bizottság elnöke nagyon is figyelemre méltó indokok alapján a királyhágómelléki egyházkerületben a lelkészek nyugdíj özvegy-árva gyámintézetének megszervezése mellett szólott, míg a bizottság három tagja az erdélyi egyházkerülettel való további tárgya-

lást ajánlotta, a mit a közgyűlés minden hozzá szólás nélkül el is fogadott.

Az eképen hozott határozatból tárgyilagosan meg lehet állapítani azt a tényt, hogy a közgyűlésnek talán még lelkész tagjai sem alkottak idáig maguknak önálló véleményét a nyugdíjintézet kérdésében. Sajnálatos tényként állapítható meg továbbá az is, hogy amint az egyhker. tagoknak ebben a kérdésben nem volt meg kialakult véleményük, úgy nincsen ez meg a közgyűlés falain kívül sem. Itt ott törtek ugyan fel hangok pár egyház-megyében a helyi lelkészi gyámintézet megerősítése és kiépítése tárgyában, de egy egyhkerületi, vagy éppen országos református lelkészi nyugdíj-özvegyárva gyámintézet megszervezését illetőleg irányító közfelfogás nem alakult ki. Ez pedig súlyos következményekkel járó hiány, mert maga a kiküldött bizottság is teljesen tájékozatlan a közfelfogásról s pillanatig sincsen tisztában azzal, hogy a legelső sorban érdekeltek véleményétől nem áll-e teljesen izolálva akkor, mikor szorint azoknak jólfelfogott érdekét munkálni akarja. Ez teszi tehát elkerülhetetlenül indokolttá és szükségessé, hogy e lapnak hasábjain a nyugdíjintézet ügyét többféle szempontból vizsgálva, lehetőleg mielőbb egységes közvéleményt teremtsünk meg.

Ezután a hosszadalmas, de a szóban forgó ügy jelenlegi helyzete által indokolt bevezetés után térjünk át most már a dolog érdemi részére. Mindenekelőtt ismerkedjünk meg az „Erdélyi Ref. Egyházkerületi Nyugdíj és Özvegyárva gyámintézet”-tel annál inkább, mert egyhker. közgyűlésünk egyfelől további tárgyalást kíván ennek végrehajtó bizottságával, másfelől az erdélyi egyházkerület igazgatótanácsa pedig határozott választ vár arra a hozzánk intézett kérdésre, hogy a királyhágómelléki egyházkerület azonos feltételekkel és az összes egyházi tisztviselőivel hajlandó-e az Erdélyi Ref. Egyh. Nyugdíj- és Özvegyárva gyámintézet kötelékébe belépni? A választ sokáig huzni-halogatni nem lehet.

Az „Erdélyi Egyházkerületi Nyugdíj- és Özvegyárva gyámintézet” egész struktúráját megismerteti az annak idején közre bocsátott és így hozzánk is megküldött szabályzat, amely ez idő szerint nem tervezet immár, hanem végleges szabályzat, amennyiben a múlt év folyamán az intézet működését meg is kezdette. Az erdélyi egyházkerület egy nyugdíjintézetbe tömörítette az egyház összes tisztviselőit, tehát a lelkészeket, tanárokat, tanítókat és az egyházi intézmények kötelékébe tartozó hivatalnokokat. Azok, akik 1921. júl. 1-én az egyház tényleges szolgálatában állottak, mintegy automatische tagjai lettek az új intézetnek vagy mint kötelezett, vagy mint

jogosított tagok. A nyugdíjintézet megalakításakor kötelezett tagként megállapítottakra nézve a jogfolytonosság fentartásával nyugdíjba beszámítható szolgálati idő kezdetétől azt az időpontot fogadta el, melyet részére előbbi nyugdíjintézete már megállapított, míg a jogosított tagoknál könnyen érthető okokból az érdekelt 50 éves korával már korlátozással él, a 60 ik életévnél pedig a belépést teljesen elzárja.

A nyugdíjintézet megszervezőinek ez a megértő és humánus gondolkozása a legnagyobb elismerést válthatja ki s ha csak ezen fordulna meg a döntés, akkor egy pillanatig sem lehetne habozni és a felnyitott sorompón át nem holnap, de még ma a legnagyobb örömmel és hálás érzésekkel kellene bevonulni. A szabályzatnak azonban vannak olyan megállapításai és rendelkezései, amelyek komoly megfontoltságra indítanak bennünket, annál inkább, mert az egyhkerületi közgyűlés intenciójának megfelelően lefolytatott további tárgyalás során alig remélhető, hogy az alapszabályban lefektetett nagyon is lényeges megállapítások változást szenvedhetnek.

Kétségbevonhatatlan, hogy a szabályzatban előforduló és a kritikát önként kiváltó egyes principiális megállapítások abból a kiindulási pontból keletkeznek, hogy az egyház tisztviselőinek különböző viszonylatokban élő s bizonyos érdekekben egymástól eltérő státusai foglalnak helyet egy nyugdíjintézetben. Mert, ha ezek a különböző státusok a végcélban egyek is, azt azonban még sem lehet tagadni, hogy a nyugdíjintézet keretében megvalósítandó érdekeiket más és más szempontból igyekeznek érvényesíteni. Így például a theologiai és középisk. tanár természetesen ragaszkodni kíván ahoz, hogy a teljes fizetéssel való nyugdíjba lépés korhatára mint a múltban, úgy most is a 35 szolgálati év betöltése legyen. A lelkészekre és tanítókra nézve pedig a 40 szolgálati év tartassék meg, mivel így volt ez a magyar orsz. lelkészi és az orsz. tanítói nyugdíjintézetben is. Nincsen senki, aki a tanári státusnak ezt a kívánságát csak egyetlen szóval is illethetné. Ámde az is nyilvánvaló, hogy egy nyugdíjintézet kebelében kivételes, vagy eltérő jogok nem szerepelhetnek.

Nem kívánok súlyt fektetni s abból egyik vagy másik számára hátrányos következtetést vonni le, hogy a nyugdíjintézeti tagság a 20-ik életévvel kezdődik. A lelkészi státusból egyetlenegy sem lehet 20 életévvel nyugdíjintézeti tag, mert akkor még a theologia padjain ül. Ellenben a tanító már önálló állásba jut. Bár a szabályzatban kifejezetten nem foglaltatik, de önként érthető és föltételezni kell, hogy a lelkésznek jogában áll ettől az időtől kezdve bizonyos föltételek

alatt tagsági jogát érvényesíteni. De mégis van valami különbség abban, ha nyugdíjintézeti kötelezettséget az első perctől fogva egy rendszeres állás jövedelméből teljesítem, vagy ha bizonyos éveket utólagos fizetésekkel biztosítok, mert ez egyideig kétszeres terhet jelent reám nézve. Ismétlem, hogy erre több szónak a vesztegetése fölösleges, mert a 20 éves korhatárban jogsérelem nem rejlik. Inkább csak annyit kívántam érzékeltetni, hogy a 24 éves korhatár megtartása az életviszonyoknak jobban megfelel.

De bántó ellentétet képez és bizonyos keserűségre is alkalmas a szabályzatnak az a rendelkezése, hogy a theológ. és középisk. tanár, ha 10 évi szolgálat után lép nyugdíjba, a nyugdíjösszeg évenként 2-4 százalékkal, egyéb tisztviselőknél, tehát a lelkészeknél is 2 százalékkal emelkedik. Mi az oka ennek a különböztetésnek? A theológ. tanár és lelkész között minőségbeli különbség nincsen. A középisk. tanár és lelkész között az eltérő elbánásra alapot szolgáltató magasabb képesítettség honorálása ismét nem forog fenn. Annak tehát, hogy a theológ. vagy középisk. tanár 35 évi szolgálattal érje el a teljes nyugdíjat s ezt megelőző nyugdíjba lépésnél pedig előnyösebben élvezze az intézet jótéteményét, csak egyetlen oka van, az t. i. hogy ezek a státusok egymástól eltérő fizetési alapon viselik a nyugdíjintézettel szemben fenálló fizetési kötelezettségeket.

Ezt a visszás és tarthatatlan helyzetet, amely a lelkészi státusnak subordinált állapotba jutását jelenti, ha nem bántó szándékkal is, — érezték maguk a szervezők is, mert a lelkészi karnál kísérletet tettek arra nézve, hogy legalább a középisk. tanárokkal egyenlő elbánásban részesüljenek és nem rajtok mult, hogy a lelkészek többsége a szabályzat eredeti rendelkezését kívánta megtartani. Tovább menő szándéka még az is, hogy a 2-4 százalék és 2 százalék nyugdíjösszeg növekvésében jelentkező eltérést elviselhetőbbé tegye, amennyiben ennek ellenében a lelkészi és tanítói állásokat fenntartó testületek kisebb fenntartói járulékot fognak fizetni. Ámde ez a gondoskodás nem az érdekelt nyugdíjintézeti tagoknak, hanem a fenntartóknak javára szolgál és semmiképen sem eliminálja e sérelmet.

[Folyt. köv.]

Egyik oldalán **magyar**, a másik oldalán **román szövegű** anyakönyvi kivonatok

kaphatók darabonként **80** banijával

Béres Károly könyvkereskedésében

Válasz Orosz Ernő néhány gondolatára.

Örülök az alkalomnak, hogy idevonatkozó véleményemnek is kifejezést adhatok, mert Orosz Ernő gondolatainak lényegét már egyszer valakitől hallottam.

A „Magyar Nép”-et én is jó ujságnak tartom, mert keresztyén és magyar. De van a mi szempontunkból egy nagy hibája, vagy inkább hiánya: az, hogy nem a miénk. És ez mindennél a legnagyobb baj reánk nézve. Nekünk a keresztyén és magyar fogalom-körön belül egészen más, külön, de határozottabban körvonalazott céljaink vannak, melyeknek a „Magyar Nép” nem szószólója és nem is lehet az soha. Nem lehet az, amire nekünk égető szükségünk van; egyházi életünk megújulásának munkálója. Hiszen csakugyan nem tehet egyebet, mint amit most is tesz, a cikkíró szerint: csak „vallásra tartozó dolgokat hoz”, vagy még ezt sem, hanem csupán „egyházi híreket”, ami nem mindig egy, mert a vallási és egyházi jelző fogalma gyakran nem fedi egymást. A „Magyar Nép”-ben a mi saját egyházi ügyeinket, problémáinkat nem tárgyalhatjuk, nem propagálhatjuk. Számtalan cél van egyházi és gyülekezeti életünkben, melyről felvilágosítani, melynek megnyerni szeretnénk híveinket, amelyet azonban nem tehetünk egy reánk nézve idegen lapban és amelyet a lap sem tehetne meg nekünk, mert nem érdekli minden felekezeti olvasóját. Én nem tudom elképzelni pl. a vasárnapi iskola népszerűsítésének, vagy az egyházi fegyelem kérdésének tárgyalásait a „Magyar Nép” hasábjain és nem vinném oda özvegyeink és árváink sorsát sem, amelyet pedig szeretnék gyülekezeteink előtt teljesen feltárni. De nem állhatna oda valamelyik egyházi intézményünk pl. a nagyváradi Árvaház stb. támogatására sem, ami pedig egy egyházilapnak feltétlen hivatása kellene, hogy legyen. Sohasem lehetne sem a „Magyar Nép”, sem más hasonló lap olyan eszköz és olyan erőforrás, mint pl. az amerikai „Magyar Reformátusok Lapja”, vagy a maroknyi jugoszláviai reformátusok lapja: a „Magvető”, melynek segítségével egy virágzó árvaházat tartanak fenn. Hogy mennyire nem felel meg a „Magyar Nép”, vagy más ujság a mi szükségleteinknek, gondoljunk csak azokra a gyülekezetekre [Nagyvárad, Szatmár stb.], melyeknek saját kis egyházi lapjuk van. Vajjon tudnák-e ők ezt a „Magyar Nép”-et, vagy hasonló laptársával helyettesíteni? Ugy-e, hogy nem? Így nem helyettesíthetünk egy egyetemes egyházi lapot sem!

Ennyit általánosságban. És most néhány megjegyzést Orosz Ernő egy-két gondolatára:

„Hallhat a templomban a hívő a hitről eleget” írja, de talán mégis nem ezt akarja egészen mon-

dani. Én azt vallo, hogy sohse hallhat eleget, annyit, hogy az, mint az idézett mondat jelenteni akarja, túl elég legyen, hogy szinte megártson neki. Aztán, mondjuk, hogy a templomban eleget hall. De az evangélium hirdetésének mennyi módja van, amit nem végezhetünk a templomban és általában mennyi mondani valónk van sokszor híveink számára, amit nem mondhatunk el a templomban, különösen a mi konzervatív gyülekezeteink előtt. És nekünk nem szabad megelégednünk azzal, hogy csak a templomba járók halljanak, hanem fel kell keresnünk azokat is, akik nem járnak oda. Az irott szót hozzájuk is eljuttathatjuk, még akkor is, ha ők nem is keresik.

Dogmatikával nem töltene meg Orosz Ernő vallásos lapjainkat. Én sem. De az evangéliumot, a vallást talán csak nem rekesztené ki belőlük akkor, amikor egyre erőteljesebben kell hirdetnünk, amikor napról napra szaporodik azoknak a száma, akik előtt az evangéliumnak mind alkalmas, mind alkalmatlan időben való hirdetése nem üres frázis, amivé az ígét hit nélkül szavalók már-már lesüllyesztették.

Nagy előnye a „Magyar Nép”-nek — állapítja meg — hogy nem a miénk és hogy nem lehet megállapítani, hogy a szerkesztő milyen vallású. Igaz, sőt több ennél: jó taktikája — a saját szempontjából. De nekünk éppen olyan lapra van szükségünk, melynek minden számából meg lehessen állapítani, hogy református. Éppen az a bajunk, hogy olyan református emberek nőttek fel az utóbbi időben, akikről csak a házasságkötésnél, vagy a törvény előtt tűnt ki, vagy legtöbbször csak a temetésén, hogy református. Nekünk öntudatos hívek nevelésére kell törekednünk, amit pedig csak kifejezett, öntudatos református egyházi lap segítségével tehetünk.

Még volna néhány megjegyzésem, de röviden csak annyit, hogy akármennyire is pártolunk egy különben jó lapot, azzal csak olvasni valót adunk népünknek, de a mi céljainkat el nem érjük és nem szerezzük vissza a reformáció eltékozolt örökségét!

Debreczeni István.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghloroc-on
(Győrök, Brad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdíszesebb kivitelben, kívánatra felíratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdéklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 18

Paulay Győző

Még fülemben csengenek bucsuszavai. Március 11-én a Ref. Lelkészegyesület feloszló közgyűlése után ezzel vált el tőlem: „Hivd össze mielőbb a közgyűlést nálatok. Elmegyek, halálos ágyamon is elvitetem magam közétek. Ott fogok lenni.” A közgyűlést még nem hívtam össze, ám november 16-án gyászjelentést kaptam, hogy az egyenes lelkű jóbarát, Paulay Győző, körösfői lelkész, november 11-én, életének 53. ik évében elhunyt. Megdöbbenett engem ez a gyászhir. Napok óta érzem a pótolhatatlan veszteséget, amit családja után népesebb családjának, a lelkészi karnak az ő váratlan elköltözése okozott. Hogy ki volt Paulay Győző, azt idézett nyilatkozata megmondja. Viszonyainkra és lelkészkarunkra végtelenül jellemző, hogy a Lelkészegyesület feloszlása után apostolok oszlása következett be. Az okosak félreálltak, a számítók magyaráztak, a bizelgők tapsoltak. A megfenyített gyermek-sereg fejét bevonta. Csak kevesen álltak és maradtak meg az ügy támogatóinak. Ezek között az első, a legbátrabb Paulay Győző volt. „Én elmegyek hozzátok és veletek maradok mindhalálig.”

Itt van a reformátorok jelleme. „Ha annyi ördög volna Wormsban, mint ahány cserép van, a házak tetején, akkor sem félnék!” Ez volt Luther ugyanez volt Paulay Győző. Rettenetes végzet, hogy nekünk az ilyen lelkészeket és jellemeket kell elveszítenünk és kegyetlen ítélet, hogy a le nem élt éveik a Heródeseknek számítanak.

Sohasem éreztem annak a mondásnak az ürességét: nincs pótolhatatlan ember, — annyira, mint Paulay Győző halálakor 600 erdélyi magyar református lelkész között alig van néhány, aki olyan apostoli buzgósággal, rendíthetetlen bátorsággal, olyan égő lélekkel állana a Lelkészegyesület ügyének szolgálatába és képviselőjére, mint ő. Elhiszem, hogy ezerféle érdekre tekintettel sokan vannak, de a magunk ügyének vitelére alig ne-

hányan.

Tudós tanárok, ékes szavú igehirdetők csak beszélnek a prófétaságról, ők maguk tömjénfüstöt gerjesztő ministránsok. Itt valódi Próféták a Paulay Győzők. Azok a zsiros falatokat lesik az oltárról, ezek elégnék az oltár körül.

Meg kell ezt mondanunk annak a férfinak néma sirja fölött, aki személyválogatás nélkül bátorsávu, egyenes lelkű hirdetője volt az igazságnak és meggyőződésének. Nem hizelgésből, sem dicséretből szólunk. Ezt meghagyjuk azok-

nak, akik kapaszkodni szeretnek, vagy kegyet hajhásznak.

A szívtépő fájdalom, a mérhetetlen veszteség kínzó bánata mondatja ezt velünk egy valódi keresztyén jellem elaluvásakor. Paulay Győző hívő volt harcaiban és harcos volt hitében. Ösmertem élő hitű keresztyén lelkipásztorokat, akiket a családjukban eljött próbák összetörtek és elnémitottak Paulay Győző meggyőzte ezeket is és a közélet harcosa maradt továbbra is. Alig hozott még szomorubb pár embert Magyarországból hozzánk a vonat, mint 1923 május 8-án, amikor Paulay Győző halálosan beteg 21 éves szeretett és széptehetségű fiát ölében vitte az édesanyjához meghalni. A vágyak és jogosult remények gyönyörű kertjéből a mindent elfedő temetőben Paulay Győző eltakarva a vérző sebet, eltitkolva az emésztő kórt, júniusban már a tordai kongresszusunkban agitál, vitázik, harcol, lelkesít.

Paulay Győző nem kereste sem az egyházi, sem a világi érvényesülést. A lépcsők megváltak hozzá. Az egyházi életben tisztségeket viselt; gyülekezetében többször keresték meg [Kalotaszegen] a legmagasabb személyek. Ő sem jobbra, sem balra nem tekintvén, meggyőződésének apostola maradt.

A barátságba az egész szívét belevitte, abban is élt és lelkesedésével sokakat életre hívott.

Paulay Győző az eszmények imádója volt; és ezért mindent eszményesített. Előadásában Debrecen, a régi diákéletet, az alföldi presbiteri egyházalkotmányt és népét délibábszerű képekben vetítette hallgatói elé. Az erdélyiek áhitattal csügtek elbeszélésein. Nehányan elindultak a nyomán és csalódva jöttek vissza Erdélybe.

A haladás élén kifeszített mellel, csillogó szemmel, előre tartott kézben lobogtatják a lángoló fáklyát. — Utja közepén összeomlott. Az éjsötét. Gyászba öltözött családja borusan néz utána. Mi valódi harcost, igaz embert, szerető szívű barátot siratva benne, a költővel kérjük: „Meddig haragszol még Uristen reánk?”

Tarnóczy Lajos.

Gondnoki bevételei és napló kiadási

fehér miniszter papírból, 100 lappal
kemény kötésben. — Kapható:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea-Mare—Nagyvárad. Ára 65 Lei.

Halottaink

Holló József, sárándi lelkipásztor, életének 46-ik, lelkipásztorkodásának 19-ik évében, január 26-án, néhány napi súlyos szenvedés után, elhunyt. Temetése 28-án volt a vidék és a község őszinte nagy részvéte mellett.

Csák József, komádi lelkész, életének 56 ik évében, több évtizedes, hűséges lelkipásztori munka után, január 29-én, hosszas betegség után meghalt. Régi, tisztos ároni család utolsó ároni tagja, akinek elhunytát az ismerősök, rokonok és atyafiak széles körben gyászolják.

Apostol Pál, kunszentmiklósi ny. főgimn igazgató, hosszú és nagyon súlyos betegség türelemmel viselt szenvedése után, január 25 én az Urban csendesen elpihent. Özvegye, árvái és a tisztelők nagy száma siratják az élők földéről való zását a kiváló pedagógusnak.

Legyen áldott emlékezetük!

Egyházi hírek

Az érettségi vizsga visszaállítása. Anghelescu miniszter törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, mellyel az érettségi vizsgát visszaállítja. A vizsga alaptárgyai a román nyelv, irodalom, történelem, — természetesen románul, azonkívül az iskola két speciális tárgya az iskola nyelvén. A törvényjavaslat szerint a gimn. ötödik osztályába csak felvételi vizsga alapján lehet menni mely vizsgának fő tárgyai szintén a román tárgyak lesznek. Nyilvánvaló, hogy e törvény igen alkalmas lesz a kisebbségi tanulóknak a tudományi pályáktól való elzárására. A kisebbségek egyházainak éppen Bukarestben levő küldöttsége tiltakozását fejezte ki és a javaslat visszavonása végett a trón elé is járultak. A küldöttségben részt vett Csernák Béla főjegyző is.

Lelkészbelkötés. Fényes ünnepség keretében iktatta be múlt év november 30 án a halmi református gyülekezet új lelkipásztorát: ifj. Kürthy Károlyt. Az új lelkész örvendező gyülekezete s a kis város más vallású lakosai zsufolásig betöltötték a templomot és örömeik elhangzása után Bede László máramaroszi lelkész megragadó, buzgóságteljes imája vezette be az ünnepséget; majd az új lelkészt az Urasztalánál köszöntötte mély, gondolatokban gazdag beszédével, mire az új lelkész fogadalmá s a gyülekezet buzgó éneke következett. Ifj. Kürthy Károly Róm. I. r. 15—16. verse alapján tartotta meg költői lendületű, könnyekig megható beköszönő beszédét, melynek végzetével Szentpály

István főgondnok üdvözölte az új lelkészt az egyháztanács és a maga nevében, átadva az egyház pecsétjét szerető szívéből fakadó beszéd kíséretében, amelyre ifj. Kürthy Károly rövid köszönő beszédében válaszolt. Keresztelt Bodor Jenő s. lelkész, amely után a leányküldöttség járult az új lelkész elé s a halmi református leányok nevében fehér virágcsokrot nyújtott át. Délben közebéd volt az iskola épületében, melyen részt vett Halmi lakosságának képviselői felekezeti és faji különbség nélkül a város előkelősége és vezetősége. Ez alkalommal tartalmas köszöntők hangzottak el. A lélekemelő ünnepséget este táncmulatság rekesztette be.

Lelkészi értekezlet Vedresábrányban. A margittai lelkesi kör első értekezlete múlt év nov. 19 én volt Vedresábrányban. Amíg ezt a rövid tudósítást ide rovom: újra megéli a lelkem ennek az elfelejtethetetlen napnak sok kedves gyönyörűségét. A lelkesek testvéri tanácskozását házi istentisztelet előzte meg. Debreczeni László érabrányi lelkész tartott alkalomhoz illő biblíamagyarázatot Luk. 10. 38—42. alapján. Párhuzamot vonva Mártha és Mária között, komolyan mutatott rá arra „a mi szükséges”. Balogh Ferenc margittai lelkész elnöki megnyitója úgy fogta össze a lelkeket, mint egy arany kapocs. Új irányt jelölő megállapodás jött létre a vasárnapi iskolára, iratterjesztésre, a Bede—Debreczeni—Tarnóczy féle naptár forgalomba hozására, s az egyházfegyelem alkalmazására nézve. A következő értekezletre Kalmár István hívta meg a a kört Bályokra.

Domahida ünnepe. Rendezésében sikerült, lefolyásában gyönyörködtető és mindazok lelkében, — kik azon részt vettek — mély nyomokat hagyó kedves ünnepsége volt múlt évi november 30 án a domahidai ref. egyháznak renovált templom és új harangja felavatása alkalmából. A kisdud egyház rendbehozatta csinos kis templomát 35 ezer Leit meghaladó költséggel s 15 ezer Leinél többet tett ki azon összeg, mellyel az egyház hívei a javítás költségeihez — önként adakozással — hozzájárultak. A megújított templom első ünnepélyes istentiszteletével együtt a fenti napon történt meg az Asztalos György és neje Kiss Rozália nemeslelkű és buzgó házaspár által a Piavénál elesett egyetlen Ferenc fiú emlékére az egyháznak adományozott, 42 ez r. 1. es költségű, 209 és fél kg. súlyú új harang szentelése is. Az istentiszteleten Tukacs László berei lelkész imádkozott. Gönczy Sándor nagykarolyi lelkész magas szárnyalású egyházi beszédet mondott és keresztelt Szabó Lajos helybeli 70 éves öreg lelkész pedig megható emlékbeszédet tartott a

hősi halált halt Asztalos Ferenc felett s az adományokat hirdette ki és köszönte meg. Közbe-közbe az egyházi dalárda énekei emelték közelebb Istenhez a hallgatók buzgósággal telt lelkét. A közénekeket harmóniumkísérettel Bakó István nagykárolyi, a dalárdát pedig Török Bernát helybeli kántortanító vezette. Istentisztelet után küldöttség kereste fel Asztalos Györgyöt, ahol Gönczy Sándor lelkész az egyházmegye és egyházközség nevében hálás köszönetét fejezte ki azon szép, értékes harangért, mellyel Asztalos György aranybetyűvel írta be nevét a kisdud egyház történelmébe. — Ugyanezen napon özv. Veress Ferencné urnó egy 1200 Lei értékű bársony szószékterítőt ajándékozott az egyháznak.

Lelkészi köri vallásos ünnepély Margittán.

A margittai lelkészi kör vallásos ünnepélyt rendezett a kör székhelyén november 23 án, mely Debreczeni László érábrányi lelkésznek egy a felnőtteket is megkapó vasárnapi iskolai mintatanításával kezdődött az egyik iskolában. Megható bibliai történet kedves alakjai jelentek meg előttünk. Amint Ábrahám megakarja áldozni Izsákot. Olyan jól esett az Izsákért aggódó rabul ejtett gyermek lelkeknek az aranymondás igazsága: „Engedelmességet kívánok én és nem áldozatot.” A margittai nagy templom zsufolásig megtelt mire odaértünk. Ott volt a város értelmisége, még a környező hegyek szétszórtan élő baptistái is felvonultak. Balogh Ferenc nemes veretű kedves megnyitóját ezekkel a szavakkal kezdte: „Ritka szép alkalom. Első lépés egy nagy cél felé. Uttörés egy járatlan vidéken.” Csodálatos szerencsével, melegséggel minden felekezethez volt egy-egy szava. — Azt mondotta többek között nagy igazán, hogy a különböző vallások a szeretetben keljenek versenyre. Itt találónak alkalmazta Lessing Bölcs Náthánjából a varázsgyűrű példázatát. A belmisszió munkáit felsorolva bizakodva mutatott reá a Franke hallei szobrára s annak a mellék alakjaira s a felírására: „Bizott az Istenben.” Közének után előimádságot Kovács Lajos tóti lelkész mondott az imádság s a szeretet áldásaiért könyörögve. Ezután Bod Emilia szavalt el kedves közvelelenséggel Szabó Mihály Lejárt órátok c. költeményét. Majd dr. Gellért Sándor gyönyörű magán éneke következett a Hallelujából: Mondd ott lellek a forrásnál? Egyházi beszédet Füzesy Géza vedresábrányi lelkész mondott Róm. I. 9—12. alapján. Bod Katalin énekelte áhitatosan a 263-ik dicséretet: Egyedüli reményem oh Isten csak te vagy. Utána Kovács Lajos tóti lelkész Eötvös Károly Utazás a Balaton körül s. művéből szavalt el az Utolsó szó Istenhez c. részletet. Sok szembe könyvet csalt az alsóörsi halászház szomorú törté-

nete. Bezáró ének a 190 ik dicséret volt. Ne még ne szállj le csendes alkonyat. A délután az irat-terjesztés céljaira 503 Lei jövedelmezett. Legyen áldott az Isten.

A Református Szemle szerkesztését január 1-el dr. Tavaszy Sándor theol. igazgató vette át s azóta újjászervezte egy ives terjedelemben, változatos, gazdag tartalommal jelenik meg. Örömmel vettük az így meg bővült lapot és szeretettel köszöntjük a szerkesztőt.

Drágasági pótlék. A kormány a lelkészi államsegélyeket — a családi pótlék kivételével — január 1 től 30 százalékkal emelte. Mikor halljuk, hogy az egyházak, illetve gyülekezetek teszik ezt?

Egyházi Szemle. Ezzel a címmel új gyülekezeti lap jelent meg. Nagybányán ez év január-jában Szaplanczay Bertalan lelkész szerkesztésében. A változatos, tartalmas, jó kiállítású evangéliumi szellemű lap havonta jelenik meg. Üdvözljük.

Előzetes értesítés és föl hívás. Több oldalról nyert ösztönöztetés folytán nem zárkozhattán el egy főleg vasárnapi iskolások számára való vallásos képes gyermeklap megindítására irányuló költségtervezet előmunkálatának elkészítésétől, ezennel föl kérem mindazokat, akik a vasárnapi iskolai munkában akár közvetlenül, akár közvetve érdekeltek, hogy szíveskedjenek segítségül lenni elsősorban tájékoztató értesítésükkel arra vonatkozólag, hogy a megindítandó, számonként kb. 3 Lei-be kerülő képes havi gyermekujáság hány példányban való elhelyezését gondolják érdekelt vasárnapi iskolájukban, vagy egyházközségükben előirányozhatónak? Fölhívom továbbá mindazokat, akiknek szívében szeretetet és elméjébe tehetséget adott az Ur a gyermekeknek megfelelő hangon és modorban való szólásra és írásra, hogy közleményeikkel, esetleg vers, adoma, játék, rejt-

Megjelent és kapható

a magyar tannyelvű el. iskolák számára a legújabb miniszteri tanterv szerint átdolgozott, Dr. CABA ÁGOSTON kir. tanfelügyelő által írt

Román nyelvkönyv

(Gramatică Română) IV. kiadás. A leckék a tantervben előírt beszéd- és értelemgyakorlati anyagot tárgyalják. — Kapható:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea-Mare—Nagyvárad, Fercinánd király-ut 14.

Ara
18
Lei

vény stb. gyűjtésükkel közremunkálni szíveskedjenek. Fölhívom végül magukat a vasárnapi iskolai vezetőket, hogy a nagyobb gyermekek érdeklődését és tevékenységét hasonló irányban való együttműködésre ösztönözve fejleszteni, valamint annak idején gyermekeik közléseit megválogatni és átnézni szíveskedjenek. — Ma a család és iskola mellett a társadalom legintenzívebb nevelő eszköze a sajtó. Használjuk fel azt egyházunk és kulturánk érdekében gyermekeink javára. Ezt tennünk soha sem lehet igen korán, viszont hiába tesszük — igen későn! — Szíves közlésüket C[uj]—Kolozsvár, Str. Babes [Trefort-utca] 13 sz. címre kér dr. K. Tompa Arthur, a romániai vasárnapi iskolai szövetség titkára.

Előfizetési felhívás! „Az Új-szövetség” címen ki óhajtom adni 10 nyomtatott iv terjedelmű tanulmányomat, amely tudományos alapon, de gyakorlati építő céllal igyekszik bevezetni a Jézus Krisztus evangéliumának eredeti világába s ismerteti meg az evangéliumról szóló könyvek keletkezését és azok történetét, míg végül a magyar biblia rövid történetét adja. — A könyv izléses kivitelben előfizetőknek vagy jelentkezőknek 60 Lei ellenében portómentesen küldetük meg. — Tíz előfizető után egy tiszteletpéldány jár. Előfizetés január 15-ig jelentendő a szerzőhöz. — Ugyanott megrendelhetők szerzőnek következő könyvei: Életnek beszéde egyházi beszédek és vázlatok: 50 Lei. János apost. magyarázata I. füzet: 40 Lei. János apost. magyarázata II. füzet: 20 Lei. Teaca, jud. Cojocna. Tisztelettel: Musnai László, theol. m. tanár.

Előfizetési felhívás! „Az Út” kiadóhivatala előfizetést hirdet a karácsonyi könyvpiacra megjelent dr. Tavasz Sándor „Világnézeti kérdések” c. művére. Ez a könyv különböző aktuális világnézeti kérdésekkel foglalkozó tanulmányokat, előadásokat és cikkeket tartalmaz. Valamennyi formájánál fogva, a szélesebb művelt közönségnek szól, amennyiben mindenkinek könnyen hozzáférhetően ad olyan szempontokat és megállapításokat, amelyek a ma uralkodó világnézeti káosban eligazodásra segítenek. Terjedelme körülbelül 15 iv, előjegyzési ára portómentes küldéssel 100 Lei, kiállítása a legjobb papíron a legigényesebb izlésnek is megfelelő. Megrendelések utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők.

Kommunista és szociálista vasárnapi iskolák alakultak Londonban és Glasgoban. Számuk nem lebecsülendő, amint egy angol naptárban olvassuk. Glasgoban, ebben a nagy ipari centrumban igazi bolsevista központ van, ez már 1918-ban adott ki egy vasárnapi iskola szervező

könyvet, ezzel a címmel: „Hogy szervezzük és vezessük a Proletáriskolát?” Lám már ők is! Magyarországon milyen szomorúan nagy azoknak a helyeknek a száma, ahol a meg nem levő vasárnapi iskolában soha sem esik szó az Élet könyvéről.

Szerkesztői üzenetek...

Cs. A. Érendréd. A Reflexiók ma már nem aktualisak. De különben is félreértésen alapulnak a megkap és kap ige alföldi és erdélyi jelentése miatt. A cikkíró midőn ezt írta: nem lehet kapni egy bibliát, alföldi nyelven írta, ezt értve: nem lehet venni. Kollega ur pedig erdélyi nyelven így értette: nem lehet találni. Ilyet pedig még a legcsalódottabb szerkesztő se tételez fel egy paróchiáról sem. — **B. P.** Őszinte irásod a cseréről nagyon tetszik, elvileg helyeslem is, de vajjon nem fog zokon esni valakinek, bár tudom, hogy nem reá értetted. — **H. I. Valkány.** Remélem, a naptárak megérkeztek már? A lapról és a kiadói hivataltól teljesen távol állott az egész dolog. A naptárkiadó nyomda expedálta Szigeten. — A „Magyar Nép” Kolozsváron jelenik meg.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek
Wegenstein S. Fiai orgona- és harmoniumgyárában, Timisoara.
Kétlő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok álladón raklapon.
Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközölhetők.
Köszönettel és harmonium-rajzokkal díjtalanul szolgálunk. 24-26

Harangokat,

vas harangszerelőnyeket ajánl és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harangöntődeje

ARAD, Sírada Barliu No. 10-21. Alapított 1840.

6-24 helyett

622

a Béres-nyomda új telefonszáma